

ادبیات

LITERATURE

فردوسی، ابوالقاسم، ۳۱۹-۴۱۶ق.

[شاهنامه، برگزیده]

گزیده شاهنامه/ابوالقاسم فردوسی، تصحیح و گزینش مصطفی سیفی کار جیحونی. تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ سازمان چاپ و انتشارات، ۱۳۸۴.
ده، ۹۹۸ ص.

ISBN 964-422-728-x

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

A Selection of Shāhnāmeḥ Ferdowsi

پشت جلد به انگلیسی:

چاپ قبلی: شاهنامه پژوهی، ۱۳۸۰.

۱. شعر فارسی - قرن ۴ق. الف. سیفی کار جیحونی، مصطفی، ۱۳۲۴ - ، مصحح، ب. عنوان: شاهنامه. برگزیده.
ج. ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ سازمان چاپ و انتشارات. د. عنوان.

۸۱/۲۱

PIR ۴۴۹۱/س۹

س ب/ش ۴۷۳ف

۱۳۸۴

۸۴-۹۵۴م

کتابخانه ملی ایران

گزیده شاهنامه فردوسی

A Selection of
Shāhnāmeḥ Ferdowsi

تصحیح و گزینش: مصطفی جیحونی

تهران ۱۳۸۴

سازمان چاپ و انتشارات
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

گزیده شاهنامه فردوسی

A Selection of Shāhnāmeḥ Ferdowsi

تصحیح و گزینش: مصطفی جیحونی

صفحه آرایی و اجرای طرح جلد: مهری مؤیدی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: [Logo] سازمان چاپ و انتشارات
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

چاپ اول: بهار ۱۳۸۴
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه

© تمامی حقوق چاپ و نشر این اثر در انحصار
سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است.

شابک X-۷۲۸-۴۲۲-۹۶۴
ISBN 964-422-728-x

چاپخانه، انتشارات و پخش:

کیلومتر ۴ جاده مخصوص کرج - نبش سه راه شیشه مینا - تهران ۱۳۹۷۸ ۱۵ ۳۱۱
تلفن: (چهار خط) ۴۵۱۳۰۰۲ نمابر: ۴۵۱۴۴۲۵
انتشارات: ۴۵۲۵۴۹۵ پخش: ۴۵۲۹۶۰۱ نمابر پخش: ۴۵۲۹۶۰۰

فروشگاه شماره یک:

خیابان امام خمینی - نبش خیابان شهید میردامادی (استخر) - تهران ۱۱۳۷۹ ۱۳۱۴۵ - تلفن: ۶۷۰ ۲۶۰۶

فروشگاه شماره دو:

نشر زلال - خیابان انقلاب - خیابان ۱۶ آذر - تهران ۳۵۸۱۴ ۱۷۹ ۱۴ - تلفن: ۶۴۱ ۹۷۷۸

فروشگاه شماره سه:

نشر کارنامه - خیابان شهید باهنر (نیاوران) - روبروی کامرانیه شمالی - شهر کتاب - تلفن: ۲۲۸۵۹۶۹

نشانی سایت اینترنتی:

WWW.PPOIR.COM

پیشگفتار

در این روزگار و زندگی ماشین زده خواندن کتابی با حجم شاهنامه‌ی فردوسی برای بسیاری از مردم دشوار است، شاید درست باشد که دیگری برای آنان که وقت کمتری دارند گزیده‌یی فراهم آورد و کارشان را آسان‌تر کند. خواه ناخواه سلیقه‌ی گزینش‌کننده در این گونه خلاصه‌ها تأثیر دارد ولی شاهنامه چنان است که اگر روح حماسی آن حفظ شود انتخاب تا اندازه‌یی چارچوب مشخص پیدا می‌کند.

سال گذشته که شاهنامه به تصحیح نگارنده در پنج مجلد منتشر شد، بر آن شدم که از روی آن گزیده و خلاصه‌یی تهیه کنم. در بخش‌های اسطوره‌ای کتاب یعنی تا پایان پادشاهی کیخسرو کار دشوارتر و نه چنان است که به آسانی بتوان داستان یا بیتی را حذف کرد و دل‌نگران نبود، از این روی آن بخش‌ها ۶۵ درصد کتاب حاضر را به خود اختصاص می‌دهد و تنها داستان‌های مشکوک، نامه‌های شرح جنگ‌ها و بیت‌هایی افتاده که تا حدّ ممکن زیبایی به متن نرساند.

در بخش‌های میانه و تاریخی تیغ حذف بُرا شده و آنچه سبب خستگی خواننده می‌شود در این گزیده نیامده است. باز هم بخت انتخاب با داستان‌های دل‌پسند و زیبا مانند "رستم و اسفندیار"، شرح ایرانگردی‌های "بهرام گور" و پاره‌ی مربوط به دلاوری‌های

”بهرام چوبین“ یار بوده است. کوشیده‌ام که بیت‌های دل‌انگیز و حماسی از کتاب نیفتد و برای آن‌که گسستگی در داستان‌ها پیش نیاید، به جای بیت‌های حذف شده چند سطر نثر نوشته‌ام که خواننده با خواندن این یک جلد کتاب از مضمون تمامی شاهنامه آگاه شود. تعداد بیت‌های منتخب اندکی بیش از ۲۰۰۰۰ است. امیدوارم کارم سبب رویکرد بیش‌تر علاقه‌مندان به حماسه‌ی ملی ایران شود.

بیت‌ها دوگونه شماره گذاری شده‌اند؛ شماره‌ی ترتیبی داستان‌ها در سمت راست آمده است که با نو شدن داستان از ۱ آغاز می‌شود. شماره‌ی سمت چپ جایگاه بیت در چاپ پیشین (پنج جلدی) را مشخص می‌کند. بیت‌های پیش و پس بیت یا بیت‌های حذف شده هم مشخص شده تا تعداد آنها آشکار شود و خواننده‌ی علاقه‌مند بتواند جای هر بیت گزیده یا حذف شده را در متن اصلی بیابد.

بنا به پیشنهاد جوان دانشمند شاهنامه پژوه جناب آقای سجاد آیدنلو که در کتاب ماه ادبیات و فلسفه (سال چهارم، شماره دوازدهم، مهر ۱۳۸۰) مقاله‌ی در معرفی و نقد شاهنامه به تصحیح اینجانب قلمی فرموده‌اند، در طرز تلفظ یک واژه و خواندن یک مصراع تغییر داده‌ام؛ تلفظ کلمه‌ی ”آهتوخوشی“ را به پیشنهاد ایشان که مبتنی بر نظر شادروان دکتر احمد تفضلی است به ”آهتوخوشی“ گردانده‌ام (داستان ۵، بیت ۱۸) و طرز خواندن بیت زیر را نیز عوض کرده‌ام (داستان ۷، بیت ۱۹۵):

آبا تاج و با گنج، نادیده رنج مگر زلف‌شان دیده رنج شکنج،

مصطفی جیحونی

بهمن ماه هشتاد

فهرست

۳۲۵	پادشاهی کیخسرو	۱	(۱) دیباچه
۳۳۶	آغاز کار کیخسرو (۱۷)	۸	(۲) پادشاهی کیومرث
۳۵۰	داستان فرود سیاوش (۱۸)	۱۲	(۳) پادشاهی هوشنگ
۳۶۹	داستان بهرام گودرز (۱۹)	۱۴	(۴) پادشاهی طهمورث
۴۵۷	داستان کاموس کشانی (۲۰)	۱۷	(۵) پادشاهی جمشید
۴۶۳	داستان اکوان دیو (۲۱)	۲۶	(۶) پادشاهی ضحاک تازی
۴۹۳	داستان بیژن و منیژه (۲۲)	۴۴	(۷) پادشاهی فریدون
۵۳۶	داستان دوازده رخ (۲۳)	۷۷	(۸) پادشاهی منوچهر
۶۰۰	جنگ بزرگ کیخسرو (۲۴)	۹۱	(۹) پادشاهی نوذر
۶۰۸	پادشاهی لهراسپ (۲۵)	۱۳۰	(۱۰) پادشاهی زوِ طهماسب
۶۱۵	پادشاهی گشتاسب (۲۶)	۱۳۵	(۱۱) پادشاهی کیکاووس
۶۳۳	هفتخان اسفندیار (۲۷)	۱۴۱	(۱۲) داستان جنگ مازندران
۶۸۰	داستان رستم و اسفندیار (۲۸)	۱۶۵	(۱۳) داستان جنگ هاموران
۶۸۸	داستان رستم و شغاد (۲۹)	۱۷۷	(۱۴) داستان رستم و هفت گردان
۶۹۲	پادشاهی بهمن (۳۰)	۱۸۴	(۱۵) داستان رستم و سهراب
۶۹۷	پادشاهی همای چهرآزاد (۳۱)	۲۱۲	(۱۶) داستان سیاوش
	پادشاهی داراب (۳۲)		

۷۷۳	پادشاهی بهرام گور (۴۹)	۶۹۹	پادشاهی دارای داراب (۳۳)
۸۲۳	پادشاهی یزدگرد پسر بهرام گور (۵۰)	۷۰۳	پادشاهی اسکندر (۳۴)
۸۲۴	پادشاهی هرمز (۵۱)	۷۰۱	پادشاهی اشکانیان (۳۵)
۸۲۵	پادشاهی پیروز یزدگرد (۵۲)	۷۲۳	پادشاهی اردشیر بابکان (۳۶)
۸۲۹	پادشاهی بلاش پیروز (۵۳)	۷۳۳	پادشاهی شاپور پسر اردشیر (۳۷)
۸۳۶	پادشاهی قباد (۵۴)	۷۳۵	پادشاهی اورمزد شاپور (۳۸)
۸۴۵	پادشاهی نوشین روان (۵۵)	۷۳۷	پادشاهی بهرام اورمزد (۳۹)
۸۹۵	پادشاهی هرمزد (۵۶)	۷۳۹	پادشاهی بهرام بهرام (۴۰)
۹۲۴	پادشاهی خسرو پرویز (۵۷)	۷۴۱	پادشاهی بهرام بهرامیان (۴۱)
۹۷۲	پادشاهی شیرویه (۵۸)	۷۴۲	پادشاهی نرسی بهرام (۴۲)
۹۷۶	پادشاهی اردشیر شیروی (۵۹)	۷۴۳	پادشاهی اورمزد نرسی (۴۳)
۹۷۷	پادشاهی فرآیین (گراز) (۶۰)	۷۴۵	پادشاهی شاپور ذوالاکتاف (۴۴)
۹۷۸	پادشاهی پوران دخت (۶۱)	۷۵۷	پادشاهی اردشیر نکوکار (۴۵)
۹۷۹	پادشاهی آرم دخت (۶۲)	۷۵۸	پادشاهی شاپور پسر شاپور (۴۶)
۹۸۰	پادشاهی فرخ زاد (۶۳)	۷۵۹	پادشاهی بهرام شاپور (۴۷)
۹۸۱	پادشاهی یزدگرد (۶۴)	۷۶۰	پادشاهی یزدگرد شاپور (۴۸)

